

ВАЛЕНТИН РИЧ КАК БЕШЕ!

Превод от руски: Маргарита Златарова, 1980

chitanka.info

„Произходът на духа от природата не трябва да бъде разбиран така, сякаш природата е нещо абсолютно непосредствено, първично установено начало, докато духът, напротив, е нещо привнесено; по-скоро е обратното: природата се основава на духа, а духът е абсолютно първичен“.

Г. В. Ф. Хегел,
Философия на духа.

„Швейк тъкмо се беше накарал да отиде да търси някакъв пинчър, когато на вратата позвъни една млада дама“.

Я. Хашек,
Приключенията на
храбрия войник Швейк.

1. ПЪРВИ ОПИТ

Не зная как е в другите светове, но на Касиопея разумният живот биде създаден едва след третия опит, така че всички приказки за всемогъществото на Създателя са само един празен брътвеж. Още повече, че и третият опит не даде очакваните резултати, или по-точно резултатите бяха съвсем неочаквани.

Както е известно, Създателя се зае със своя първи опит още докато беше в първи курс. Сесията приближаваше, проектите още не бяха пробутани, за лабораторна работа оставаха броени дни. Естествено при такива сложни условия Създателя, ще не ще, трябваше да се залови за първата хрумнала му идея.

Впрочем идеята не беше чак толкова лоша — абсолютна приспособяемост. И тази идея съблазняваше Създателя най-вече поради обстоятелството, че за нейната материализация се изискваше минимално количество вещество и кратко време. Той разсъждаваше така: може да се каже, че всяко същество на първо приближение не се променя, иначе то не би могло да съществува в качеството си на дадено същество и може да бъде изобразено графически като отсечка от права. Но условията за съществуването му непрекъснато се променят и тях можем да ги изобразим като окръжност. Колкото е по-голям радиусът на тази окръжност, толкова по-добре ще се впишат тези отсечки в тези дъги. Но тъй като големината на тази окръжност е дадена — каквото си е дадено, си е дадено, — ще трябва отсечките да се направят по-малки. Анализът показва, че и времето за съществуване на всяко създание трябва също да бъде минимално.

Когато принципът е известен, работата вече не представлява кой знае каква трудност. За нея бяха нужни не повече от два и половина часа. Създателя избута тройка, а Касиопея получи микроби.

Те действително се отличаваха с почти абсолютна приспособяемост — можеха да живеят в течен хелий, в атомни реактори, на дъното на океана и в стратосферата. Никакви изменения

на климата за три милиарда години не можаха да ги натикат в задънена улица.

Но липсата на задънена улица сама по себе си се оказа задънена улица, и то за по-нататъшното усъвършенствуване. Приспособяемостта се оказва необходимо условие, но за съжаление не беше достатъчна.

Впоследствие това беше нееднократно потвърдено чрез нежизнеспособността на цивилизациите, в основата на които бе заложено подмазвачеството.

2. ВТОРИ ОПИТ

По времето, когато Създателя замисляше втория си опит, той вече имаше твърдата репутация на усърден, но тъповат студент. Започнатото той обикновено изкарваше докрай, но го подвеждаха принципите, по които обикновено се ръководеше. Създателя мислеше логично, но едностранчиво, без да обхваща целия комплекс от фактори.

Преди да пристъпи към новата курсова работа, той направи щателен анализ на грешките си от първия опит и най-вече се постара да определи оптималния размер на конструкцията и времето за съществуването ѝ, а пък после щеше да я измисля. Намерените величини бяха в границите на (1,2 — 2,5), 10^2 см (години).

Но сега отсечките се вписваха много по-зле в окръжността и той трябваше по някакъв друг начин да облекчи пътя към интелекта на още несъздадените претенденти за разум. Създателя предположи, че колкото по-малко енергия изразходват тези разумни същества за преодоляване на електромагнитните и гравитационните полета, толкова повече ще остане от нея за развитието на мозъка. Следователно съществата трябваше да бъдат електронеутрални и да живеят във вода.

С тези мисли Създателя отиде на консултация. Консултантът пък за беда по това време се готвеше за поредния конкурс за смяна на длъжността, която заемаше, и се отнесе към разсъжденията на Създателя без дължимото внимание и като не намери в тях нищо необичайно, изрече своето „добре“.

И Създателя с присъщото му усърдие пристъпи към поредния акт на сътворяването. И скоро всички реки, ручейчета и океани се напълниха с най-разнообразни създания. Този път в творческото си упоение Създателя не беше чак толкова стриктен, както обикновено, и не винаги съблюдаваше установените в Техническите условия размери и срокове. Впрочем това не оказа съществено влияние на по-нататъшния ход на събитията.

Животът на новосъздадените същества наистина не изискваше изключителни енергетични загуби и на много от тях им оставаха достатъчно сили и време за размишления. Някои от тези същества се сдобиха с толкова мощни мозъци, та изпонаизмислиха доста нещица. На Кита — тук Създателя попрекали с размерите — омръзна му да дъвче през цялото време и си измисли балените, с които като през мрежа започна да прецежда океанската вода. На октопода му омръзна да се придвижва само по реактивния начин и си измисли цели осем крайника. Морската лисица пък се изхитри да си измисли електричеството, рибата-трион — триона, рибата-меч — меча, летящата рибка — крила, а делфинът — двойното салто.

Но всичко замръзна на този стадий. Водните жители така и не можаха да изобретят нито колелото, нито телевизора, нито атомната бомба. На тях и без тези неща си им беше хубаво.

За тази курсова работа Създателя откачи четворка, като се възползува от една малка хитрост: вместо „Създаване на разумен живот“ надписът на папката гласеше „Заселване на океана“. Никой не забеляза подправката.

3. ТРЕТИ ОПИТ

И досега на Касиопея пък и в другите светове съществуват различни суеверия по повод гениалните идеи. Едно от най-разпространените е, предполага се, че ако на някого само веднъж в живота му хрумне идея, то тя непременно ще бъде гениална. А в същност вероятността за възникване на гениална идея е право пропорционална на интелектуалната дееспособност, тоест тя е величина, която представлява броя на идеите за единица време. А строго математическо доказателство със статистически характер на феномена гениалност беше разработено, както е известно, едва в двеста и двадесетте години на триста тридесет и третото хилядолетие. Но интуитивно този същият характер се усещаше още в зората на касиопейската цивилизация, което се доказва със съществуването на древнокасиопейската пословица: „Един ум е добър, но два — още по-добре“.

Що се отнася до интелектуалната дееспособност на Създателя, то по този въпрос имаше различни версии. Но в това, че тя беше изключително голяма, нямаше никакво съмнение. За това свидетелствува рядкото многообразие на измислените от него конструкции, а също така и запазените чернови и обяснителни бележки към дипломния проект. Последните съдържат $5 \cdot 10^{14}$ идеи, произведени от трудолюбивия петокурсник по време на преддипломната практика. И никак не е странно, че сред тази купчина от идеи една се оказа истински бисер. Както обикновено, гениалността на тази идея се съдържаше в нейната простота. Нямаше нужда да се търси нещо, да се стреми към нещо, да се изобретява нещо. Огледало, индиго, една седмица време — и това е всичко.

Създателя съзнаваше, разбира се, че предложената от него конструкция далеч няма да бъде съвършена, но той нямаше шансове за аспирантура, а и дори не се стремеше да получи отлична диплома. В края на краищата, мислеше си Създателя, не всички могат да направят нещо ново и все някой трябва да се утеши с вече постигнатото. И след

като набързо засели сушата с всякакви гадинки, той, без да бърза, се зае да създава разумно същество по свой образ и подобие.

След шест дни то вече беше готово. Склонен все пак към някаква преоценка на своята личност, Създателя го снабди с такъв могъщ торс и толкова обемист череп, с такива огромни уши и такъв дълъг нос, каквито нямаше нито един обитател на сушата. Той му отреди и превъзходна памет, неуморно трудолюбие, рядка доброта и още много други добродетели.

На другия ден след защитата на дипломния си проект Създателя се прости с най-хубавото си творение. За последен път то погледна своя Създател с малките си умни очички, изгони с ухото си един комар и като затръби радостно с хобота си, бодро подкара в тръс към джунглата.

Сълзи на умиление се изтърколиха от очите на Създателя.

Но той нямаше да плаче така, ако знаеше какво ще се случи по-нататък.

4. НИКОЙ НЕ ЗНАЕ КАКВО ТВОРИ

Сред всичките животинки, изготвени от Създателя в навечерието на онзи ден, в който той пристъпи към създаването на разумно същество, имаше едно доста необичайно зверче. Създателя го беше измоделирал чак вечерта, когато беше доста уморен. Точно тогава фантазията му беше напълно затормозена и той започна да се повтаря. Зверчето стана нито котка, нито куче и вместо четири крака Създателя поради разсеяност му залепи четири ръце, а езика му закрепил някак си, както му хрумна, и то така, че той се мотаеше в устата на зверчето, както си искаше.

Създателя повъртя нелепото същество на едната и на другата страна, после ахна от учудване и разярен го захвърли нанякъде.

Това нанякъде се оказа една палма. И това същество, което не беше нито котка, нито куче, се засели там.

Палмата се оказа подходяща — грамадна, кичеста и цялата обсипана с фурми, които зверчето късаше по-бързо от другите животни, защото имаше тъкмо четири приспособления за хващане, а като се прибавят опашката и устата, ставаха цели шест. И то грабеше наляво и надясно, изпреварвайки дори Фаворита с неговия, нека си кажем правичката, по-скоро внушителен, отколкото целесъобразен хобот. Така разсеяността на Създателя се оказа много полезна за зверчето.

Но още по-полезен се оказа лошо закрепеният му език. И ненапразно впоследствие, като се опитваше да пресъздаде историята на своето племе, един от потомците на четириръкото написа:

„В началото бе словото...“

Останалото е известно на всички.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 26/1980 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.